

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

A tisztviselő gyermeke.

A gyermekvédelem ma még igen szűk korlátok között mozog. Alig lát mást, mint a földhöz ragadt szegény és éhező gyermekeket és ezeken igyekezik segíteni. A gyermekvédelemnek azonban nemcsak abban kellene megnyilvánulni, hogy azokat a gyermekeket veszi oltalmába, a kikről hozzátartozói nem tudnak gondoskodni, hanem törekednie kellene arra is, hogy az oly gyermekek is segítségben, védelemben, támogatásban részesüljenek, a kiket a társadalmi rend, a melyben élnek, a a melyben növekedtek, a magasabb kiképzés útjára terel. hozzátartozóik azonban a családfenntartó elhaltával anyagi eszközök hiányában a kenyeret adó, magasabb kiképzés költségeit fedezni nem képesek.

Ezek a tisztviselő gyermekei és árvái.

Az állam elvégzi a törvény által reá szabott feladatot az elhagyott gyermekekkel szemben, a társadalmi gyermekvédelemnek jutna az a feladat, hogy azokat, a miket az állam a gyermekvédelem terén a törvény korlátain kívül

meg nem tehet, a társadalmi gyermekvédelem működési körébe vegye föl.

A tisztviselő gyermekei, árvái közül igen sok mostoha sorsban van. Ők azok, akik segítségre, védelemre igazán rászorulnak, de nem juthatnak hozzá, mert az élet körülményei elzárják előlük az odavezető utat. Az élet e szomorú valóságai közismertek.

Néhány kép keretébe beilleszthetők ezek a sajnós, sokszor megisméltató esetek.

A kidomborodó éles ellentétek adják a legrikítóbb képet. A szegénynek született, vagyon nélkül házasodott tisztviselő, a mikor törekvő munkássága folytán magasabb hivatali állásba jut, ugyanakkor anyagi gondjai is megszorodnak. Hivatali állásából kifolyólag a társadalomban meg kell óvni a hivatali állás dekorumát. A rang azonban nem ad vagyont, de sok olyat követel, a mik miatt a vagyontalan tisztviselő a mindennapi élet egyéni szükségleteit a legszűkebbre kénytelen szorítani. A rang, az avval járó köteles külsőségek őt és családját nélkülözésre kényszerítik. A tisztviselő családjának

legtöbb része olyan helyzetben van, hogy a férj és nő becsületes szegénységben megélhetnek, de a mikor a család megszorodása folytán a gyermekek nevelése is újabb anyagi áldozatokat követel, beáll a küzdés korszaka, beáll a nyomorral határos kétségbeesztő helyzet.

Ott, a hol a becsületes szegénység mellett az anyagi gondokkal való küzdés üti fel tanyáját, a család boldogsága is érzékenyen sujtatik. Ha a családfenntartónak hivatali gondjai mellett azon kell töprengenie, hogy gyermekeinek anyagi javak hiányában magasabb kiképzését nem tudja biztosítani, ha azon kell töprengenie, hogy az iskolaév beálltával mely forrásból szerezze be a szükséges iskolai könyveket, a tél beálltával pedig a meleg ruházatot: akkor a szerető férjnek és a gondos jó apának lelkülete nem oly nyugodt, hogy férji és apai szeretetének egész melegével vegye körül családját s a boldogság éltető sugarait áraszssa gyermekeire.

Mig a családfő életben van, habár lelkét meg is őröli a sok gond és töprenkedés, mely a család fenntartása

A „BÁCSKA“ TÁRCÁJA.

Virághullás.

Vidám zene hízelgve cseng,
Sok ifjú pár hévvel kereng,
Szem szembe néz, mosolyg az ajk
S ifjú kebel
Érzelmivel
Titkon eped, vágyón sóhajt.

„Édes leány, szeretlek én,
Szivemben láng, hő érzemény.
Nincs senki más az ég alatt,
Kiért élnek,
Kiért halnék . . .
Oh engedd, hogy imádjalak.“

Izzó a lég, dús illatár . . .
Virágeskor . . . ott rózsaszál.
A kis leány alélva lejt . . .
Arcán mosoly,
Fény árja foly,
Szemével int edes „igent“.

„Jövel, jövel én édesem,
Kutatva: néz sok vizsga szem . . .
Az erkély int . . . bűvös magány . . .

Ajkam tüzes . . .
Ajkat keres,
Hogy oltsa szomját bitorán . . .

Csattan a csók, a szív dobog,
Ifjú s leány oly boldogok . . .
Fejük fölött csillag-özön.
„Én kedvesem,
Higyjél nekem,
Enyém leszel, im esküszöm.“

Éjszokon két hős éji szél,
Halált susog, halált beszél.
Hamvas keblen hős csókja fagy,
Tovább szalad,
Sértőn kacag:
„Ifjú leány az enyém vagy! . . .“

Kinyitott a rózsabimbó,
Hajló ágon rengő-ringó,
Tavaszi est hős harmatja
Felüdíti, csókolgatja.

A méla hold sugarából
Tündérkézzel szövött fátyol
Ráborul az esti tájra,
Elandalgó ifjú párra.

Kéz a kézben, egymás mellett . . .
— Szembeszédre szem felelget:
„Élek érted, halok érted . . .“
Kél szivükben edes érzet.

Szól az ifjú lányan, halkan:
„Ezt reméltem, ezt akartam,
Két kis gyűrű karikája
A szivünket egybe zárja . . .“

Szép leányka halvány arcán
Pír támad a hő csók nyomán.
Piros rózsza nyílik rajta,
Páros csóknak párját adja.

Előjön az esti szellő
Lombok közül, bokrok mellől,
Vadvirágos esti tájról . . .
Csókot lop a lány arcáról . . .

Halovány a leány arca,
Nincs már piros rózsza rajta.
Pajzán szellő így beszélget:
„Eljegyezlek — lányka — téged.“

Hőfehér szobácska, beteg leány benne,
Nyitott ablakával odanéz a kertre.

miatt származott, — addig valahogy csak eltengődnek, és a gyermekek nevelése, habár a legszerényebb határok között is, de rendes útján halad. Mikor azonban az apa kidől az élők sorából és özvegyen marad a jó nő, árván a gyermekek, megszűnik a jó állás után járó fizetés, felváltja azt a csekély özvegyi nyugdíj, mely az eddig tartott lakás bérére sem elég.

Előttérbe lép a sötét gond, a mindennapi szükséglet megszerzésének gondja. A család árván maradt tagjainak is kereset után kell nézni és ennek folytán a tanulmányát már csaknem befejező ifjunak a további kiképzést abban kell hagyni, egy szerény állást kell elfoglalnia, hogy az árván maradt családnak néhány fillérrel ő is segítségére lehessen.

Itt kell a segítség. Ha megmentjük az alsó rétegben született gyermekeket, mentjük meg az intelligens elemet is és ne engedjük, hogy anyagi gond miatt leszoruljon azon társadalmi fokról, azon hivatástól, melyet elfoglalni akart, melyhez öröklött jussa van. Ha megmentjük az elkallódástól a durva kőzetet, mentjük meg a nemes ércet is.

Az elhagyott gyermekeket gondjait veszi az állam; a nem elhagyott, de szükségét szenvedő intelligens gyermekeket vegye gondjaiba a társadalom és biztosítsa nekik azt, hogy magasabb kiképzésük, — habár a legszerényebb keretek között is, — fennakadást ne szenvedjen. Erős intelligencia nélkül erős állam el nem képzelhető. Minél nagyobb az intelligens elem, annál nagyobb az állam intellektuális ereje. Csak a kulturális haladás útja biztosítja a már és még inkább a jövőben, a gazdasági föllendülést.

Ott, hol az intelligens társadalom tulsúlyban van, hol kisebbek az ellentétek az intelligens szellemi munkából élő és a kezével kenyerét kereső társadalom között, ott kevesebbet nyom a nemzet intellektuális mérlegén az, hogy árvaságuk, szegénységük révén az intelligens társadalom gyermekeinek egy nagy része lesüllyed a közönséges munkásnép körébe. Nálunk a mi kulturális viszonyaink között ily veszteség nagyon számottevő és ép ezért kívánatos az, hogy az intelligens társadalom árvái megmentessenek az intelligens társadalom számára.

A társadalom dolga nem az, hogy az állam kezéből kivége a törvény által szabályozott gyermekvédelmet, sem az, hogy az államnak terhén könnyítsen, hanem az, hogy főképpen ott gyakorolja a segítséget, hová az állam keze nem ér el. A köznép gyermekeit védi az állam, az intelligens gyermeket védje maga az a társadalom, a melyben született és a melybe tartozik. Minden rendelkezésre álló eszközzel segítse elő azt, hogy az anyagi javak hiányában szűkölködő tehetségek pályájuktól el ne térítenek, hanem érvényesülhessenek, hogy az intelligens társadalom gyermekeinek megmentésével az állam szellemi és vagyoni ereje izmosodjék.

A kik a „Gyermeknap” eszméjét fölvettek, gondoljanak a szegénysorsú tisztviselők gyermekeire. Működésük körébe vegyék föl hazánk szűkölködő intelligens zsenge elemeinek pártfogását. Vegyék védőszárnyuk alá azon elemet, a mely már születésénél fogva arra van hivatva, hogy szüleik szellemi örökébe lépjenek, hogy tanultságukkal, tudásukkal és nem kezük munkájával keressék meg majdan kenyerüket.

A magán jótékonyság ne csak abban nyilvánuljon, hogy néhány gyermeket fölruház, hanem gyűjtse össze filléreit, s teremtsen egy nagyobb alapítványt a szegény tisztviselők gyermekeinek, árváinak segélyezésére.

Tóth Kálmán.

Közigazgatásbizottsági ülés.

A vármegye közigazgatási bizottsága rendes havi ülését f. hó 4-én tartotta meg Latinovits Pál főispán elnöke alatt. A bizottság tagjai közül jelen voltak: Karácson Gyula kir. tanácsos, alispán, dr. Pávlovits Simon kir. tanácsos, főorvos, Scultéty Ferenc árvaszéki ülnök, Popp György kir. tanácsos, pénzügyigazgató, Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő, Sztankovits György főmérnök, az államépítészeti hivatal főnöke, Linczinger Gyula alügyész, Eigl József apátplébános, Fernbach Károly orszgy. képviselő, Molnár Károly, dr. Csernyus Pál tb. főügyész, Scherer Rezső aljegyző, mint a bizottság jegyzője.

Közegészségügy.

Dr. Pávlovits Simon kir. tanácsos, főorvos, a közegészségügy állapotára vonatkozólag jelentette, hogy a vármegye területén a közegészségügyi viszonyok kiválóan kedvezőek voltak, főleg tekintettel arra, hogy az emésztő szervek heveny bántalmi ezen gyümölcsévdában alig mutatkoztak, váltó láz is alig észleltetett. Roncsoló toroklob előfordult 8 községben; vörheny 3 községben 19 esetben, kanyaró 6 községben 30 esetben, 1 halálozással, hagymáz 5 községben 10 esetben.

Közdok.

Popp György kir. tanácsos, pénzügyigazgató a közdok augusztus havi állapotáról jelenti, hogy egyenesadóban augusztus hónapban befizettetett 451.928 korona 23 fillér, 1904. augusztus hóban 2.067.113 korona 13 fillér, az elmúlt hóban kevesebb 1.615.184 korona 90 fillér. 1905. január 1-től augusztus végéig befizettetett 2.978.464 korona 48 fillér, múlt év hason időszakában 6.541.361 korona 67 fillér, ez évben kevesebb 3.562.898 korona 19 fillér.

Hadmentességi díjban 1905. augusztus hóban befizettetett 899 korona, 1904. augusztus hóban 6546 korona 18 fillér, múlt hóban kevesebb 5647 korona 18 fillér.

Bélyeg- és jogilletékben 1905. augusztus hóban befizettetett 63955 korona 76 fillér, 1904. augusztus hóban 360.930 korona 39 fillér, az elmúlt hóban kevesebb 296.974 korona 63 fillér.

Fogyasztási és ivaladóban 1905. augusztus hóban befizettetett 101.275 korona 18 fillér, 1904. augusztus hóban 88147 korona 58 fillér, elmúlt hóban több 13127 korona 60 fillér. 1905. január 1-től augusztus végéig 766.694 korona 21 fillér, 1904. január 1-től augusztus végéig 550.660 korona 87 fillér, ez évben több 216044 korona 34 fillér.

Ügyészség.

Linczinger Gyula kir. alügyész jelenti, hogy az ügyészség felügyelete alatt a fogházban példás rend és tisztaság van, a felügyelet és biztonság teljesen kifogástalan, ragályos betegség nem fordult elő, az egészségi állapot jó; a fegyelem szigorú, fegyelmi büntetés az őrseg körében nem alkalmaztatott, ellenben a letartóztatottknál 4 esetben.

A múlt hó folyamán 31 letartóztatott volt elhelyezve. Jogérvényesen elítélt: fogházra 3, börtönre 22, vizsgálat alatt 6.

A nyitott ablakon be-benéz a falomb,
Ha megmozdul, róla sárga levél hullong.

Haldoklik a tájék, halkan, észrevétlen,
Ninesen virágillat, kis madár se rebben.
Lehanyatló napnak búcsúzó sugára
Szomorúan röppen a halódó tájra.

Hófehér párnák közt halvány beteg lányka...
Fájó szívű ifjú odaborul rája;
Mosolyog az ajka, bár vérzik a szíve,
Édes szép szavakat sugdos a fülebe.

„Nyisd fel szép szemedet, mosolyogj rám, édes,
Közel vagyunk immár a nagy üdvösséghez.
Enyém lesz egészen, enyém nemsokára:
Kedves feleségem, életemnek párja.”

„Viszlek nemsokára díszes esküvőre,
Az oltár elébe, bársony térdeplőre:
Erős esküvésünk elrebejjük itten —
Meghallja mindenki, meghallja az Isten.”

Mosolyog a lányka, szíve nagyot dobban,
Halvány orcáján öröm lángja lobban.
„Mily boldogok leszünk — susogja az ajka —
A pap az áldását, hogyha reánk adja...”

Őszi szellő surran a piciny szobába,
Hervadó levelet hullat a fa ága.

Halvány sápadt arcon fagy a mosoly töle,
„Én vizlek szép leány, én az esküvőre.”

*

Megszünt az élet, elpihent a föld,
A hó borít rá ékes szemfödöt.
A vígság, a zaj elröppent tova
S megjött helyébe a halál hona.

A síró fűznek hajló ágira
Virágot rak a hulló zuzmara.
Alatta most hányt kiseded sírhalom,
Virraszt fölötte égő fájdalom.

„Miért menél el? — sír a bús kebel —
Nagy boldogságunk miért vitted el?
Édesb talán a bús, rideg halom,
Mint forró vágygyal ölelő karom?”

Hisz' kértelek, hisz' marasztottalak,
Könyörgött érte e szív, ez ajak.
Ki vett el tőlem, ki volt a kemény,
Hogy itt hagyál a lét bús éjjelén?”

A bús panaszra rémes hang felel,
Amint a szélvész új erőre kel,
Üvöltve száguld el a sír fölött:
Enyém a lányka, elraboltam őt.”

Boross Lajos.

Államépítészeti.

Sztankovits György kir. főmérnök, az államépítészeti hivatal vezetője jelentése szerint az 1905. évre előirányzott fentartási kavicsszállítás folyamatban van, több utvonalon felülvizsgálatot.

A baja-mélykúti törvényhatósági közut 12.3—20 km. szakaszán Csávoly és Felső-szentiván községek határain és a csávoly-katymári törvényhatósági közut Bácsborsód és Katymár közötti 11.7—16.75 km. szakaszán az új utépitési munkák $\frac{3}{4}$ részben elkészültek, a másik $\frac{1}{4}$ részénél a kavicsolás és hengerelés folyamatban van. Az állami beruházásokról szóló 1904. évi XIV. t. c. alapján a zombor—óbecsei törvényhatósági közut 67.35—86.58 km. szakaszán Szenttamás—Obecse között engedélyezett új utépitési munkálatokból a földmunka házikezelés mellett teljesen befejeztetett, a szükséges könyag szállítása pedig folyamatban van.

Tanügy.

Gräff Nikáz kir. tanfelügyelő jelenti, hogy az adai I. ker. községi óvónő lakása alacsony, szűk és egészségtelen levegőjű, ezért ezen óvónő részére haladéktalanul új törvényszerű lakás építendő. A vezetése alatti óvodába 162 kised van beírva, tehát e kerületben még egy óvodára van szükség. A II. kerületbe 222 a beírtak száma, itt is szükség van még egy óvodára.

A péterrévei róm. kath. óvodába a beírtak száma 225, még egy óvoda felállítására szükséges. Az urszentiváni községi óvoda nem felel meg a törvényes követelményeknek, a község a nyári játszótérről sem gondoskodott.

Állategészségügy.

Julius hóban az állategészségügy elég kedvező volt, amennyiben a ragadós betegségek között csak sertésorbáné és sertésvész jépett fel szörványosan. A militicsi, kiskéri, garai és sajkásszentiváni állatorvosi állások üresedésben vannak, betöltésük iránt intézkedés tétetett.

Iparosok a jövőjükért.

Kongresszust tartanak az ország iparosai. Szabadkán, az Élet lüktető városában, a Kánaán földjén, a kenyeret termő szép Magyar Alföld metropolisában. Három évről három évre rendeztetnek ez országos gyűlések, utóbb Nagyváradon volt. Most, mikor a panaszkodás létrájának legmagasabb fokán vannak, mikor a politikai élet és az ezt összetartó ipar és kereskedelem oly zavaros, mikor az emberek létkérdését annyira mozgatja a kenyér, Szabadkán hányják-vetik még helyzetüket az iparosok.

Mintha bizony intelemül adnák: hogy panasz itt a leginkább jogosult, hol az életet Eldorádónak nevezi a közvélemény.

Árva köves szegénysége nem tudná oly kirívóan festeni az iparosok roppant nehéz helyzetét, mint a mértföldekre terjeszkedő szép alföldi város buzáttermő földje: mert a zabkenyéren tengődő silány rögök csak sablont nyujtanának: a kalászos rengeteg városa pedig ujat nyujt, amire az iparosoknak immár a sok kongresszus után szükségük is van.

A taposott mesgyén szántott eszme,

új magokat kell, érleljen. Közel 21 esztendeje hirdetik az iparosok az ipartörvény revízióját, a szabad ipar kinövéseit, az önálló vámterület szükségességét.

A hosszú 21 esztendő alatt még soha nem volt oly egyöntetű az ország ez osztályának kívánsága — az önálló vámterület felállításáról — mint ma.

Elismerjük, hogy az önálló vámterület eszméje sem új, a politikai világ állandó pro, kontra kérdése ez már a kiegyezés óta. Azt azonban, minden politikai fejtegetés nélkül, látnunk kell, hogy a vámterület felállításának kívánsága ezuttal egyöntetű, skrupulizálás nincs, ez ingadozások eltűntek s a laikus iparos is, ki a kérdés roppant elvi és érdemleges eredményét nem ismeri, hangos szóval szól az eszme megvalósítása mellett: mert az új alakulástól jobb, szebb jövőt vár.

Mi nem tárgyaljuk most az előnyöket és az önálló vámterület hátrányait. Politikai nézőpontból véleményt adunk. Azt azonban konstatáljuk, hogy a mai állapot az elégedetlenség kora, mely az ország ipara szempontjából — tekintettel számarányban is imponáló polgártársainkra — váltótartozásra szorul s mint osztályérdek, hisszük és valljuk, hogy ez impozánsan megnyilatkozott akarat mellett, meg is valósul.

Okosan teszi hát a szabadkai iparkongresszus, ha már most foglalokozik az eshetőséggel és berendezkedik a jövőre. Nehogy váratlanul érje az átalakulás, a tőke és az emberi erő gyűjtésére, az összetartást eleve biztosítani kell, mert az anyagi erő és az emberi elme képes legyőzni az átalakulás nehézségeit. És mi hisszük, hogy a jövő iparos kongresszusok nem fognak oly elégedetlen szavakban megnyilatkozni, új meg új eszmecsere viszi előre a pénzszerezés, a nemzeti vagyon kérdését, melynek nyomában az emberek boldogsága fakad.

Viharvert hazánk nagyra hivatott jövőjét szolgálják tehát hathatósan az iparosok, ebben a magyar sajtó őket mindenkor támogatni fogja, mert az ügy, melyet szolgálnak, a legszebb eszme, mely nagygyá teszi Magyarországot az egész civilizált világ előtt.

Műkedvelői előadás.

A zombori kath. legényegylet szeptember hó 2-án a városi színházban tartotta meg, a már mult számunkban is jelzett mulatságát. Az előjelekből ítélve, a közönség egy igen élvezetteljes estélynek nézett elébe. Az egylet műkedvelői, élükön Müller Jánossal, meg is feleltek a várakozásnak. Ez az előadás nem afféle sablonos műkedvelői előadás volt. A szereplőkben is biztosítékát láttuk, hogy szórakozni vágyó közönségünk egy pár igen

kellemes órát fog eltölteni. Mint főrendező Müller János buzgólkodott. Az ő finom izlése, körültekintő, a legapróbb részletekre kiterjedő gondossága, mint a láncszem végighuzódott az egész előadásban. A szereplők fegyelmelzetsége igazán bámolatot keltett. Nem volt kapkodás, fejetlenség, zsvaj, ki-ki pontosan tudta kötelességét és attól hajszálnyira sem tért el. Határozottan állithatom, hogy műkedvelőink helyüket nemesak hogy megállották, hanem önönmagukat felülmúlták.

A vezetőség, de különösen Müller, meglehetnek elégedve az eredménnyel, mert a siker hihetőleg várakozásukat is fölülmulta.

Az előadást Fényes Gyula zenekara által eljátszott induló nyitotta meg. A közönség a földszinti ülőhelyeket elég gyéren töltötte meg. A páholyok kettő kivételével el voltak foglalva.

Az első pontot „Prolog” Müller János szavalta. Meglátszott előadásán, hogy mily gondossággal és igyekezettel felelt meg nem könnyű feladatának. Zajos tapsokban volt része. Ezután következett „Az én jó csillagom” egy felvonásos vigjáték. (Kerbenec gyáros) Mattarits Ferenc játszotta kitünő alakítással, (Hortenze leánya) Vlach Etelka szerepében igazán bájos jellenség volt, Ujkéry Erzsike (Josselőne szobaleány) fitos orrocskájával kedvesen oldotta meg feladatát, Gyurcsik Mátyás (De Paimpol) határozatlanságában meghatározható jónak bizonyult. Müller Jánosról azt hiszem külön talán nem is kellene megemlékezni, mert játéka nem egy műkedvelőnek, de egy professzionátus színésznek is díszére válhatott volna.

Ujkéry Erzsike „Jön a völegény” vig monologot adta elő. Előadása teljesen kifogástalanul simán, gördülékenyen folyt.

Ezután Morton M. S. elég szellemes, de hosszú lére eresztett 1 felvonásos angolból fordított bohózata „Szegény Pillicody” került színre. Müller Jánost (John Peter Pillicody kertész) különösen ki kell emelnünk, ki mint késői virágzásában megházasodott idősebb férfi, kitünően adta féltékeny és fiatal nejének mégis minden óhaját elleső férjet. Verbovszky Jolán (Sarah Blunt) könyvelő szerepében az üzlet hanyatlását kedvesen vetette gazdája szemére, bájosan ostromozta elvakultságáért, hogy nősülése óta az üzlettel mit sem törődik, pazarlásáért, hogy mindent neje szeszélye szerint cselekszik.

Az egész előadást nagy és állandó hahota kísérte, különösen a mákevés jelenete után az ásitás alatt már a közönség soraiban soknak nyult a szája, mivel az ásitás a legteljesebb jó kedv mellett is ragadós. A többi szereplők is kitünőek voltak.

A darabban magában bizony, egy-két jelenetet leszámítva, alig van füszer. A kibontakozás pedig lapos. Óriási munkát fejtettek ki derék műkedvelőink, hogy a sikert biztosítsák. De volt is tapsban elég részük. A hölgszereplőket a derék rendezőség gyönyörű virágcsokorral lepte meg.

Azon hidegségen, hogy Zombor város közönsége a komoly munkát, a törekvést, a szép iránti lelkesedést, a tanulni vágyást nem méltányolja, igazán nem csodálkozunk. Istenem! ha egy bűvész, egy csepürágó tartott volna előadást, vagy pláne cirkusz, micsoda kolosszális embertömeget láttunk volna együtt. De ez műkedvelőinket semmit se befolyásolja, mert ahol az akarat, a szorgalom és kitartás meg van, ott a rosszakaratu közöny előbb-utóbb megtörik és az eredmény nem maradhat el.

Az előadás után az Elefánt-szálló nagytermében gyűlt össze a jókedvű fiatalság, ahol zeneszó mellett kivilágos-kivirradtig áldozott a táncnak.

H i r e k .

Kinevezés. Latinovits Pál főispán a Sztřílich Kálmán elhalálása következtében megüresedett rendszerinti díjnoki állásra Reiner Lipót ideiglenes vármegyei díjnoszt nevezte ki.

Az iskolaév kezdete. Az egész országban mindenfelé sóhajokkal és könyvekkel van tele a szülői ház. Nem csekély összeggel apadnak meg a szülők élére rakott fillérei. Már napok óta ontja a vonat a tudomány-éhes nebulókat. A beiratások a gimnáziumban és felső kereskedelmi iskolában már befejeztettek. Az ünnepélyes „Veni Sanctae” az elemi iskolában tegnap, a gimnázium és kereskedelmi iskolában pedig ma tartatott meg. A napokban már megtelnek az iskolák padjai, megkezdődik a test és lélek művelésének hatalmas munkája, hogy a jövő nemzedéknek létele és boldogsága minél több biztosítékot nyerjen.

Az őrszállásiak küldöttsége Latinovits Pál főispánnál. A múlt héten Neszmírák Mátyás vezetése alatt nagyobb küldöttség tisztelt az őrszállási urberek nevében Latinovits Pál főispánnál, hogy köszönetet mondjanak azért a meleg érdeklődésért és önzetlen pártfogásért, mellyel a gazdák érdekeit istápolja és támogatja. Az őrszállási urberek legutóbbi ülésükön felvett jegyzőkönyvi kivonatot nyújtották át a főispánnak, mely az elismerés hivatalos kifejezését foglalja magában. A főispán szívélyesen fogadta a küldöttséget és kijelentette, hogy öröme szolgál, hogy ezen község érdekeit előmozdíthatta, mert a község polgársága hazafias érzületével, becsületes, szorgalmas és hasznos munkásságával a pártfogásra rászolgált.

Hírek az egyházmegyéből. Dr. Schinner Lajos topolyai káplán saját kérelmére a kalocsai egyházmegyéből az esztergomi egyházmegyébe elbocsáttatott. Kápláni minőségben áthelyeztettek: Bálint György Temerinből Topolyára, Kákonyi Ferenc Kishegyéről Temerinbe, Vermes Gyula Zentáról (sz. Sziv) Kishegyésre, Schmelhegger Emil Akasztóráról Zenta sz. Sziv plébániára, Kazinczy Imre Mélykutról Akasztóra, Leszich István Süködről Mélykutra, Belt Antal Dunabökényből Szilberekre, Kilbertusz Mihály Szilberekéről Hódáságra, Kindl Antal Hódáságról Dunabökénybe. — Gausz Jakab palánkai tanítónak kineveztetett.

Városi közgyűlés. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága ma délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart a következő tárgyakkal: 1. A m. kir. belügyminiszter körrendelete a törvényhatósági legtöbb adót fizető bizottsági tagok jövő évi névjegyzékének összeállításánál a f. évre kivetett vármegyei pótdadók beszédésénél és a jövő évi községi költségvetésekben megállapítandó pótdadó százalék kiszámításánál az állami adókövetési munkálatok késedelme miatt követendő eljárás tárgyában. 2. A zombori felső kereskedelmi iskola felügyelő bizottságának előterjesztése az 1905/1906. iskolai évben ellátandó díjas órák tárgyában. 3. A Zrinyi-utca lakosainak kérelme az utca rendezése és újból való burkolása tárgyában s ezzel kapcsolatban a magyar aszfalt ipar részvételére vonatkozó ajánlata.

Mamusics Lázár. Még 1902. májusban Mamusics Lázár szabadkai polgármestert Széll Kálmán fölfüggesztette állásától, míg a fegyelmi választmány 800 korona pénzbírságra és 11,200 korona kártérítésre ítélte. A múlt héten érkezett le Szabadkára a belügyminiszter döntése, amely Mamusicsot teljesen fölmenti és érvényen kívül helyezi a vagyoni felelősség kimondását.

Halálozás. Berényi Lajos volt tekintélyes vaskereskedő Szabadkán 57. évében meghalt. Az elhunytban Bertolinó Sándor ny. vármegyei tb. főjegyző sógorát gyászolja.

Az állami tisztviselők mozgalma. Az állami tisztviselők országos mozgalmanak végrehajtó-bizottsága a napokban ülést tartott, melyen Stojkovicz Tivadar aljárásbíró elnökölt. Szilágyi előadó azt jelentette, hogy a 9—11. fizetési osztálybeli tisztviselők nagy tömege azt kívánja, hogy azonnal hívjanak össze ez utóbbiak közül országos értekezletet és ebből monstre-küldöttség menjen a kormányhoz az első fokok betöltését kérni. A bizottság ezt szeptember 15-ike előtt semmi esetre sem tartja helyénvalónak, mert a jelenlegi kormány nincs abban a helyzetben, hogy érdemleges választ adhasson. Tárgyalás alá vették a szolgálati pragmatika tervezetét, amelynek a minősítés nyilvános vezetésére vonatkozó részénél heves vita fejlődött. Végre úgy állapodtak meg, hogy a tisztviselő személyi táblázatába ne irassék be a minősítés, sem a fegyelmi büntetés, hanem e célra külön függelék tétessék hozzá, amely minden minősítés-változásnál, valamint olyan esetben, amidőn a fegyelmi büntetés hatályát veszítette: megsemmisítendő és újjal pótlandó. A minősítési függelék minden változás alkalmával az illető által, akire vonatkozik, aláírandó s ezenkívül neki minden év június havában megmutatandó. — A napidíjasok azzal a kéréssel fordultak a bizottsághoz, hogy az ő ügyüket is egyesítsék a tisztviselőkével. A kérést az előadó melegen pártolta s kifejtette, hogy a mai viszonyok között a napidíjasok ügye teljesen azonos a tisztviselőkével, a bizottság tagjai között azonban az előadó véleménye heves ellenzésre talált s így ezt a kérdést egyelőre tagadólag intéztek el. A pragmatikatervezet további tárgyalását ezután elhalasztották.

Halálozás. Ismét egy ifjú szív szűnt meg dobogni. A könyörtelen halál elragadta az özvegy anyának egyedüli reményét és támaszát. Özv. Zimmermann Györgyné, György fia tegnap reggel 8 órakor életének 23. évében elhunyt. Temetése ma délután 5 órakor lesz. Legyen nyugalma esendő!

Emlékkünnep. A magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők országos szakegyületének zombori helyicsoportja folyó hó 10-én az „Általános Munkás-Szakegyesület” helyiségében jubileumi ünnepélyt rendez. Délelőtt 10 órakor diszgyűlés a következő sorrenddel: 1. Elnöki megnyitó. 2. Ünnepi beszéd. Tartja Lett István. 3. Elnöki záróbeszéd. — Este 8 órakor kedélyes estély a következő műsorral: 1. Nyomdász temetés. Szavalja Varga Sándor. 2. Kuplék. Éneklék ** 3. A rokkant. Szavalja Rudnyák Nándor. Műsor után tánc. A tiszta jövedelem a szakegyesület könyvtárának alapja javára fordítatik. Felülfizetések hirlapilag nyugtáztatnak.

Bács-Bodrog vármegyei irodalmi társaság van alakulóban. Vértesi Károly a szervező bizottság elnöke, a meghívóhoz csatoltan az alapszabály-tervezetet is megküldötte a vármegyei tollforgatóihoz. A gyűlés Zomborban a város háza kistermében e hó 10-én délelőtt 10 órakor lesz.

Dalestély. A zombori iparos dalárda folyó hó 8-án a „Vadászkürt”-szálló emeleti helyiségeiben dal- és táncestélyt rendez. Műsor: 1. Lassan cseng az estharangszó. Férfikar. 2. Nemzeti ima. Férfikar. 3. A milliomos. Énekes monológ. Előadja: Répits Ferenc. 4. Csendes éj. Férfikar. 5. Induló. Férfikar. A dalestély után tánc lesz. Beléptidíj személyenként 1 kor. 20 fillér. Családjegy 3 korona. A pártoló tagok tagsági jegyük második szelvényével válhatnak jegyet. Ezen derék dalárdát — amely már szórakoztatásunkra számtalanszor művészi magaslaton álló programmal kedveskedett — feleslegesnek tartjuk a közönség pártfogásába ajánlani. Tudjuk, hogy dalestélye úgy anyagilag, mint erkölcsileg a legfényesebben fog sikerülni.

Az apatini gazdasági kiállítás intézőbizottsága a napokban küldöttséget menesztett Latinovits Pál főispánhoz s megkérte, hogy a kiállításon jelenjék meg. A főispán válaszában kijelenté, hogy a megtisztelő kérelemnek, ha akadály föl nem merül, eleget fog tenni.

Névmagyarosítás. Lukácsévits Károly zombori lakos nevét belügyminiszteri engedéllyel „Lukács”-ra változtatta át.

Halálozás. Zombor város tekintélyesebb polgárainak egyike, Maleck Ede könyvkötő augusztus hó 31-én szívszélhűdés következtében elhunyt. Derék, törekvő és munkaszerető iparos volt, ki polgártársainak tiszteletét, becsülését bírta. Feleségét a közelmúltban vesztette el. Rokonai a következő gyászjelentést adták ki: Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy felejthetetlen jó testvérünk és sógorunk Maleck Ede folyó évi augusztus hó 31-én esti 1/10 órakor életének 64. évében szívszélhűdés következtében hirtelen elhunyt. A megboldogult földi maradványai folyó évi szeptember hó 2-án délután 5 órakor fognak a gyászházban (Nemesmiliticsi-utca 270. sz.) a római katolikus egyház szertartásai szerint beszenteltetni és a szent Rókus temetőben a családi sírboltba örök nyugalomra helyezettetni. Lelke üdvéért az engesztelő szentmise-áldozat f. évi szeptember hó 5-én délelőtt 9 órakor fog a helybeli római katolikus plébániatemplomban az Urnak bemutatni. Zombor, 1905. évi szeptember hó 1-én. Béke hamvaira! Maleck Eugén, fivére. Felczmann Hermina szül. Maleck, özv. Dürner Mária szül. Maleck, Málly Klementina szül. Maleck, nővérei. Felczmann József, Málly Alexander, sógorai.

A szabadkai iparos kongresszusra a zombori, bajai, kulai és verbászi ipartestületek népes küldöttségeket jelentettek be.

A Szabadkai Sport-Egylet X. jubileumi emlékversenye. Mint már jelezve volt, a Szabadkai Sport-Egylet 10 éves fenállásának emlékére szept. 9. és 10-én a sportnak összes ágait felölelő jubileumi versenyeket rendez. A verseny napjai egybeesnek a szabadkai országos iparos kongresszus idejével; ez a körülmény nagyban emeli a versenyek értékét. Az iparos kongresszus a legnagyobb méretek között folyandó s programjába felvette a Sz. S. E. versenyek megtekintését is. Minthogy Szabadka ez alkalommal találkozási helye az ország összes testületeinek, kiket a haza legderékabbjai, mintegy 300 országgyűlési képviselő reprezentálnak, a versenyeknek soha nem látott közönségük lesz. Az egyes versenypontok igen dusan jutalmaztatnak s 20 versenyszámra nem kevesebb, mint 17 tiszteletdíj, 3 arany, 60 ezüst s 40 bronzérem van kifizetve. A tiszteletdíjak igen értékesek s 60—150 kor. értéket képviselnek. Midőn tehát a Sz. S. E. mindent elkövet a sport terjesztése érdekében s minden szakbeli versenyzőnek alkalmat nyújt tehetségeinek érvényesítésére, atlétáink s versenyzőink csak azzal hálálhatják meg az egyesület áldozatkészségét, ha a versenyekben minél nagyobb számmal vesznek részt.

Árlejtés. Zombor város tanácsa közhírré teszi, miszerint az Erzsébet-köruton és az apatini-ut mentén húzódó főútnak Szauerborn Károly háza előtti részét egészen Poppovits István házáig, a Madár-utca sarkáig terjedő részek bebóltózása elrendeltetvén, ezen munkálatnak biztosítására folyó évi szeptember hó 11-én délelötti 10 órára a város háza tanácstermében nyilvános szóbeli árlejtés hirdettetik. Letendő bánatpénz 1000 korona.

Az ujvidéki I. kiházasítási kölcsönös segélyegylet múlt héten a következőket vette fel: Zombor: Loncsárevits Mária III., IV. cs. Tiszaistvánfalva: Scheer Anna Mária, Sider Teréz, Sellner Teréz. Pincéd: Zsihlavszi Zsuzsa. Gombos: Buzási Jula. Sajkásszentiván: Binder Rozina. Vajszka: Königsnecht Katica. Temerin: Matuska Erzs. Bulkeszi: Gotthardt Elvira. Ujverbász: Enszminger Mária, Bleier Rozália. Overbász: Poppovits Ibolya. Szemlak: (Aradm.) Pinczés Zsuzsi és Julia, mind a IV. csoportba. Ujvidék: Zsidai Erzs. Galantha: (Pozsony m.) Kohn Janka Bella I—IV. — Kifizetve lettek: 400 koronával Andrits Mariska Obecse, 300 koronával Schleicher Margit Beska, Csonti Erzs. Obecse. 250 koronával Kohn Lenke Galantha, 200 koronával Szabó Teruska Nagykanizsa. Helyi képviselő Ránay Sándor.

Szüreti bál. A topolyai ifjusági önképzőkör f. hó 10-én szüreti mulatságot rendez.

Tanítóválasztás Zentán. A zentai községi iskolások Dudás polgármester elnöklésével tartott ülésében az egyik városi tanítói állásra Dudásné Lebak Idát, a tanyai állásokra pedig Ellinger Amáliát és Huszár Viktóriát választotta meg.

Gondoljunk legnagyobb veszedelmünkre. Még ha egyesek közönnnyel siklanának el azokra a közleményeinkre, amelylyel a tüdőbetegség elleni küzdelem társadalmi munkáját szóba hozzuk, még akkor is teljes lélekkel és szívvél kérnénk olvasóinkat, hogy ezt a nemzeti ügyet segítsék. De nincs ez irányban közöny. A társadalmi tevékenységnek nem kedvezett a nyár és tisztán ennek tulajdonítjuk, hogy a József kir. herceg Szanatórium-Egyesület taggyűjtő mozgalma városunkban nem volt oly intenzív, amilyen lesz most, midőn azok a jó szívek teljes erővel veszik kezükbe a dolgot, kik egész jelentősége szerint átérzik, hogy a pusztító kór ellen minden emberszerető szívnek teljes szívvél és lélekkel sora-koznia kell.

Bácskai festőművész. Kopolovits István, a kiváló tehetségű festőművész, Bajmok község szülőtte, a müncheni festőakadémiáról szülőföldére érkezett. Akik festményeit látták, nem győzik dicsérni a bámulatos ügyességű festményeket. Itt tartózkodása alatt a megyéből szívesen fogad el tanulmányfő-festészetet. Sokan fel is használják az alkalmat, mert olcsó áron juthatnak általa művészi arcképekhez.

Tüdővész pusztítása hazánkban. A belügyminiszter jelentése szerint 1903-ban 65,724 egyén halt meg tüdővészben. Ebből Bács-Bodrog megyére 246. Bajára 12. Szabadkára 52, Ujvidékre 23, Zomborra 12 halálozás esik.

Értesítés. A kereskedő inasiskolában az 1905/6. évre szóló beiratások szeptember hó 12., 13. és 14. napjain (kedden, szerdán, csütörtökön) délután 5—6 óráig lesznek a központi elemi iskola épületében. A tanítás díja egész évre 12 korona, melynek felét a beiratáskor, másik felét pedig 1906. évi február hó elején kell lefizetni. Az igazgatóság.

Vásár. Az ófutaki országos vásár szeptember 10-én fog megtartatni. Sertésen kívül mindennemű állat felhajtható.

A park kioszk bérbeadása. Zombor város tanácsa közhírré teszi, hogy a már megtartott árverés csekély eredménye miatt, a városi díszkertben levő kioszk és konyha-épület bérbeadására újból árverést hirdet szeptember hó 13-ára. A bérlet 6 évre szól.

Dohány nagyáruda bérbeadás visszavonása. A bajai dohány nagy és különlegességi dohányáruda bérbeadás tárgyában folyó évi július hó 31-én 65786. szám alatt kibocsájtott árlejtési hirdetmény visszavonott.

Gyilkossági kísérlet. Molnár Ferenc csantavéri lakos, ki felesége meggyilkolásáért életfogytiglani börtönrre ítéltetett, amelyből 18 évet Illaván le is töltött, két év előtt föltételes szabadságot kapott. Mind-ezideig jól viselte magát, de a napokban az asszonyért ismét bajba keveredett. Zsitnai Verona hajadon, az ősz szeladon kérelmét, hogy közös háztartásban éljenek, nem akarta meghallgatni s ezen annyira fölbőszült, hogy bicskáját a leány oldalába döfte. A leány halálán van, Molnár megszökött. Csendőrség és rendőrség nagy apparátussal keresi.

Egy lóköttő banda. A múlt héten hat vidéki csendőr négy erősen megláncolt embert hozott a Dunántulról Bajára és innét nyomban tovább utaztak Topolyára. A négy megláncolt ember egy országos lóköttő szövetkezetnek a tagja. Ugyanennek a szövetkezetnek a tagja egy bácskai községi aljegyző is, aki a banda írásbeli teendőit végezte. Vagy 3 hét előtt ismeretlen tettesek betörték a titeli község házára és onnét 350 lepecsételt, de kitöltetlen lójárlatot loptak el. Azóta

szerte az Alföldön mindenfelé tüntek el lovak és a lóköttők nyomára nem lehetett rájönni. Végre a múlt héten a kisujszállási és a topolyai csendőrség rájött a rejtély nyitjára. A loptott lovak csupa titeli pecséttel ellátott járlatokkal kerültek a vásárookra. A nyomozás eredménye az, hogy eddig négy lóköttőt megtaláltak és kinyomozták azt is, hogy a járlatokat egy bácskai aljegyző állította ki. Eddig már igen sok lovat loptak, amelyek közül 38 darabot meg is találtak a csendőrök. A loptott járlatok közül is 180-at megtaláltak. Ezek elkoboztattak. A bandának az ország majdnem minden részében van tagja és az országban most 25 csendőrös nyomozza a lóköttőket.

Szerencsétlenül járt csónakosok. A napokban éjjel a Dunagőzhajózási Társaság „Széchenyi” nevű személyszállító gőzöse Titel alatt nekiment egy csónaknak és felborította. A csónakban lévő szeremmegyei gyümölcsárusok a vízbe estek. Egy ember a vízbe fult, a többi megmenekült.

Az Amatőr szerkesztősége értesíti olvasóit, hogy a lap legközelebbi (szeptember 1-sei) száma mint kiállítási szám, a nemzeti művészi fényképkiallítás megnyitására napján, szeptember hó 8-án jelen meg.

Szülők figyelmébe. Az 1905/6. tanévre gimnáziumi tanulók teljes ellátásra elfogadtatnak özv. Szegheő Gézájánál Zombor Farkas-utca 103. szám. alatt.

Egy jó karban levő használt zongora megvételre kerestetik. Bővebbet a zombori iparosok Árucarnokában.

Közgazdaság.

A gyümölcsfák trágyázása.

Egy korábbi cikkemben főbb vonásokban, általánosságban szólottam a gyümölcsfák trágyázásáról; most rátérek a részletekre is annál inkább, mert itt az ideje, közelg az ősz, amikor is legjobb alkalom kínálkozik arra, hogy a terméketlen, meddő gyümölcsfáknak tápláló anyag nyújtassék.

Tagadhatatlan tény az, hogy itt nálunk vajmi okunk lehet panasz arra nézve, hogy a talaj ne lenne tápdús; sőt sok esetben éppen az okozza a fák meddőségét, terméketlenségét, hogy nagyon buján fejlődnek talajunkban s a fák korukhoz képest túl vannak terhelve oly szervekkel, amelyek a termékenységet hátráltatják s ugyancsak a fa életidejét megrövidítik. Csak arról van szó, hogy sok gyümölcsfákat találunk olyanokat, amelyeknek korukhoz képest aránytalanul nagy, tulbuja a koronájuk, hosszú, sokszor gyenge, lehajló, éves hajtásokkal bírnak, amelyeket ha levágunk, megkurtítunk, ismét s még bujábban kihajtanak. S éppen ez okozza a terméketlenséget; mert a talaj légenyartalmu tápláló anyagot tartalmaz tulsúlyban; foszfor, káli, mész ellenben kevesebb, vagy éppen nincs benne, amelyek mint köztudomásu, a termékenységet mozdítják elő. Szó sincs róla, vannak évek, mint p. o. az idej is, hogy a gyümölcsfák dúsan vannak megrakva gyümölcsessel; de ha közelebbről vizsgáljuk azokat, látni fogjuk, hogy a gyümölcsnek csak $\frac{1}{4}$ része fejlődik tökéletessé. $\frac{3}{4}$ része ellenben tökéletlenül, idő előtt lehull; mert nincs annyi és olyan ereje a fának, hogy az egész termés kifejlődhessék.

A gyakorlati tapasztalás azt is bizonyítja, hogy minél bujább valamely gyümölcsfa, annál érzékenyebb, annál kevésbé ellentállóbb az s a férgek is csak azokat támadják meg leghamarább. Legyen tehát a

trágyázásnak alapja az is, hogy milyen fát milyen mértékkel kell trágyázni. Gazdag talajoknál nincs szüksége a fiatal alma, körte, szilva, cseresznye, barack stb. fáknak arra, hogy a talajból felszedett tápláló anyagokon kívül még mesterséges módon is kapjanak trágyát; ellenben idősebb, gazdagon, jól termő fákat igenis segíteni kell. Igenis segíteni kell a fákon, hogy termőképességüket, életerejüket s fejlődésüket megtarthassák; mert idővel a talaj mégis veszt táplálójerejéből s ezt pótolni kell alkalmas időben.

Lényeges a trágyázásnak az ideje is, amennyiben az a különböző hatásu trágyaanyagokhoz mérten lehet különböző. Legrendesebb ideje a trágyázásnak az ősz, amikor is a trágyát akár szilárd, akár pedig folyós állapotban juttatjuk a fa gyökereihez. A természetes trágyát azonban csakis érett állapotban szabad nyújtani a fáknak, akár mint feltrágya a felásott talajon elszórtan, akár pedig a fa körül ásott 30—40 cm. mély árokba szórva; azonban itt megjegyeztetik, hogy az árok köralakban a fa esurgójával párhuzamosan vonassék a fa körül s hogy a trágyázás után ismét betakartassék földdel. A folyós állapotú trágyát ugyancsak őszkor, de lehet aztán tavaszkor és nyár elején is alkalmazni. Őszkor a termés leszedése után, tavaszkor a nedvkeringés kezdetén, a virágzás idején és a gyümölcs fejlődése idején lehet folyós állapotú trágyát nyújtani; de megjegyzendő, hogy a folyós állapotú trágyával való bánásmód nagy elővigyázatot igényel s nem szabad tulbuzgóságba esni, mert akkor csak ártalmára van a fának.

A gyümölcsfák trágyázására az istállótrágyán kívül még igen előnyösen lehet használni a különféle hulladékot, utcasöpredéket, kormot, meszet és fahamut, főképen ez utóbbi a kajszin barackoknál alkalmazva igen elősegíti és szaporítja a termést.

Az utóbbi időben kísérlet tárgyat képezi az u. n. ásványi trágyák alkalmazása, mint Thomas-salak, chilisalétrom, gipsz és esontliszt, melyek közül a chilisalétrom tavaszkor, a többi pedig őszkor szóratik a talajba.

A talaj minemősége szerint a laza homokos talaj mindig több s hidegebb természetű trágyát kíván, mint a kötött hidegebb talaj s a mennyiség a szerint módosul, hogy milyen valamely fának az egyéni tulajdonsága és igénye.

Az átlagos mennyiség számítás különben ez: egy középtermésű és életű gyümölcsfa évenként istállótrágyából 10 kgr., ásványi trágyából $\frac{1}{2}$ kgr. kíván.

A trágyázás egyéb körülményei különben mindig a helyi viszonyok szerint módosulnak s a termelő egyéni érzeke s körülményei szolgálnak irányadóul a dolog helyes keresztülvitelénél.

Csérer Gyula.

Széna, szalma, takarmány.

(Fuchs József takarmánynagykereskedő heti jelentése Budapest, V., Nádor-utca 11.) A hetivásáron szénában és szalmában nagy behozatal és jó kereslet volt. Eladott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 2.30—2.80, muhar 3.00, alomszalma 1.60, zsupszalma 1.75, szecska 2.20 kor. per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 2.80—3.00, préselt szalma 1.40—1.60 kor. per 50 kiló a józsefvárosi pályaudvaron. Gabonaneműek: zab 6.30—6.50, tengeri 8.75, rozs 6.40, árpa 6.40 kor. 50 kilónként.

HIRDETÉSEK.

Kifőzőné.

Özveggy Hunyadiné ajánlja magát mint kifőzőné lakomák és esküvők alkalmából. — Lakik: Rókus-utca 63. szám alatt. 2-1

Kiadó lakások.

3 uri lakás november hó 1-étől kiadó. A lakások állanak: 2-2 utcai, 1-1 udvari és 1-1 előszobából, 1-1 konyha, 1-1 éléskamra, 2-2 padlás, 1-1 pince, 1-1 mosókonyha, 1-1 fűskamra és külön mindegyik lakáshoz husfűstölő, baromfi udvarból, továbbá 10 méter széles és 17 méter hosszú udvarból, mely konyhakerült felhasználható.

Értekezni lehet: Tomcsányi Aladár főispáni irnokkal (lakik Vitéz-utca 13C. sz. alatt) a délutáni órákban.

HIRDETÉSEK

FELVÉTEKNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

A REKLÁM

Állandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az élető eleme.
Hogyan, hol és mikor hirdethető a legsikeresebben, legjobban és legolcsóbban, megtudható az

Általános Tudósító

hirdetési osztályánál

tulajdonos LEOPOLD GYULA szerkesztő
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 54.

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pontosággal és olcsón eszközölnék hirdetéseket és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

Költségvetések és tervezetek ingyen!

Ház eladás.

2-1 Zomborban, Orgona-utca 612. számú ház szabadkézből eladó. Bővebb értesítés özv. Purman Alajosnéknél kapható.

Torontál-bácsi halászléi társulat.

Bérleti hirdetmény.

A „Torontál-bácsi halászléi társulat” a Törökbecse, Obecse, Csurog és Bácsföldvár határaitban elterülő „Halastavát” mintegy 560 kat. holdnyi területtel, hozzátartozó modernül berendezett circa 20 kat. holdnyi halivadék nevelő telepét és raktárterületeit vizjoggal; a Ferenc-esatorna u. n. V. számú tartányát és hozzátartozó földterületeket circa 23 kat. hold területtel; a „Halastó” mentén épült halászmesteri lakot 1 kat. hold udvar és kerttel; Nádalja II. határ mentén halóri épületet kettős halóri lakással és 1000 □ öl belsőiséggel; Csurog alatt fekvő halóri épületet kettős halóri lakással és 1000 □ öl belsőiséggel; egy halfogó gátat a kitörkolásmál, valamint a fenti területeken gyakorlandó halászléi jogot a partszéleken háló kihúzási joggal f. évi szeptember hó 29-én délelőtt 10 órakor Törökbecsén a közsegháza nagytermében tartandó nyilvános szóbeli árverésen 1. évi október hó 1-től számítandó 15 évi időtartamra bérbeadja.

Írásbeli zárt ajánlatok az árverés megkezdése előtt elfogadhatók és ezeknek tartalmazniuk kell a feltételek megismerésére és elfogadására vonatkozó záradékot. Írásbeli ajánlatok és bánatpénz posta útján is beküldhetők.

Kikiáltási évi bér 8000 kor.
Bánatpénz 5000 korona.

Az ajánlatok közül a választási jog a társulati közgyűlést illeti meg, melyről az ajánlattevők azonnal értesítetnek.

A bérszerződés mintája a „Bácsföldvári ármentesítő társulat irodájában” (Bácsföldvár) megtekinthető, ugyanonnan posta útján megszerezhető, és ugyanott a bértárgyakra vonatkozó esetleg szükséges felvilágosítások nyerhetők.

Megjegyeztetik, hogy a bérleti „Halastó” a törökbecsei és az obecsei tisztai, a bácsföldvári ferenc-esatornai hajóállomások; az obecsei, a bácsföldvári, a csurogi és a törökbecsei vasútállomások közvetlen közelségében fekszik. Friss víz beömléssel és kitünő minőségű tisztai hal anyaggal bír. A jelenlegi piaci halállománya circa 300 métermázsára van beszülvve, legtöbbször süllo és ponty. Ezenkívül elegendő számú halivadék. A halászlé a környéken is kitünő piacokkal és kelendő árakkal bír.

Törökbecse (Gyöngysziget), 1905. évi augusztus hó 28-an.

Rohonczy Gedeon s. k.,
elnök.

3-2

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy
MALECK ÖDÖN
elhalálozása folytán

a könyvkötészetet

az örökösök megbizásából tovább vezetem.

Főtörekvésemmel mindig oda fogok hatni, hogy a nagyérdemű megrendelő közönséget minél pontosabban kielégítek.

Kiváló tisztelettel

Gromilovits András,

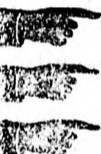
üzletvezető, mint zárgondnok. 3-1

Pinter Miklós

makói gyógyfü telepén

egy millió borsosmetha, fodormenhta és zsálya gyöksarj eladó. A fehéregyházi állami birtokkezelőség a „Magyarország” május 12. számában a múlt évről a borsosmenhta tiszta jövedelmet holdanként 836 K, a fodormenhtaét 931 K, a zsályaét 609 koronával tünteti ki. 3-1

Eladó ház.

Zombor, Zarándok (sóház) utcában 104. sz. alatt levő ház

eladó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető Topalovits M. cégnél. 3-1

Legjobb minőségű, tűzmentes agyagból készült

cserépkályhákból

nagy raktárt rendeztem be, melyben a legkényesebb igényeket is kielégítő, izléses cserépkályhák kaphatók minden színben (fehér, krém, lazac, borsózöld stb.).

Az általam szállított kályhák minőségeért és a színek tartósságáért teljes szavatosságot vállalok és bőséges raktáramat a n. é. közönség figyelmébe ajánlom.

A javításokért írásbeli jótállást vállalok.

Simatics Mihály

agyagkályhakészítő

ZOMBOR, Szóntai-ut 213. és Géza-utca 267. szám (saját ház).

6-6

Elismert jó minőségek.

Sok pénzt

megtakarítanak
azon igen tisztelt vevők, kik
bevásárlásaikat

Beck Gábor Géza

női és férfi divatruházában a Golyához,
Zombor, főutca, az újtemplom mellett,
fedezik.

Kivételes áron:

Őszi és téli
Divatkelmék 27 krtól felj.

Bluzselyem 99 krtól felj.

Mosó és flanell 14 krtól f.

Bluz és pongyola

Vászon és Schifon

Esőernyők és fűzők

Paplan

Ágy- és asztalterítők

Női és férfi kész fehérnemű

Nyakkendők

Alsószoknyák, kötények

Fej- és zsebkendők

Női, férfi, gyermek harisnyák

Szalag és bőrövek 49 kr. f.

Ezen rendkívüli olcsó el-
árúsításra felhívja a cég a n. é.
vásárló közönség figyelmét.

Mintagyűjtemények nagy választékban,
kiváncra ingyen és bérmentve. 3-1

Rendkívüli előnyösvétel.

SCHÖN ADOLF
KÖNYV-, PAPIR- és ZENEMŰ-KERESKEDÉSE
ZOMBORBAN.
ALAPÍTOTT 1862-BEN.

Az összes helybeli és vidéki iskolákban előirt

TANKÖNYVEK

ódon és új állapotban,
valamint író- és rajzeszközök legjutányosabban
kaphatók

SCHÖN ADOLF
könyvkereskedésében.

Könyvek tartósan, gyorsan és olcsón köttetnek.

Iskolatáskák nagy választékban.

Az olaj- és aquarell festészet összes kellékei.

Csemegeszőlő

kapható per 5 kilós kosarakban vidékre
is szállítva

Incze Gusztáv
szőlészetiében Zomborban.

Telefon sz. 29.

Telefon sz. 29.

Borszőlő per kiló 18 kr.

Chasselas rouge és blanc 20 kr.

Keverten csemegeszőlő 22 kr.

Chasselas Muscat Passatutti, Wray
és St. Fiacre 25 kr (szagos szőlőfajok).

Vidékre szállítva, csomagolás és
kosárért 30 kr számított csupán, száll-
ítólevéllel beleértve. 6-3

Pályázat.

Dávodon (Bácsm.) halálozás foly-
tán az I. és II-ik r. kath. magyarjku
férfi osztályu tanítói állás megüresed-
vén, arra **f. évi október hó 1-ig**
pályázat hirdettetik.

Javadalmazása: 1. a mindennapi
tanításért 750 kor., 2. ismétlőiskola ta-
nításért 50 kor., mely összegek előleges
1/4 évi részletekben a község pénztárá-
ból fizettetnek, 3. korpótlék, 4. külön-
álló szabad lakás, mely áll: két szoba,
konyha, éléskamra, istálló, sertésöl és
pincéből, 5. a lakáshoz osztott kert.

Pályázhatnak férfitanítók, a pályá-
zók felszerelt kérvényüket a dávodi r.
kath. iskolaszékre címezve főt. Maison
Mihály ker. esperes urhoz Regőcére
(Bácsm.) küldjék.

Kelt Dávodon, 1905. augusztus
hó 22-én.

Dobozy János,
plébános, isk. széki elnök.

Tanárok és orvosok kiválóképen a világhírű

Hercules-sört

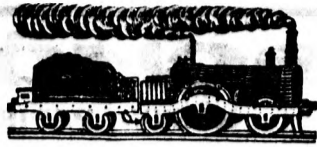
ajánlják álmatlanság és vérszegénység ellen; mint táp-
dús erősítő tüdőbetegeknek és gyengélkedőknek.

A **HERCULES-SÖR** egyedüli elárúsító helye Zombor
és környéke részére:

Weidinger S. és Zs. cég,
ZOMBOR.

10-10

A magyar királyi államvasutak nyári menetrendje.

ÉRVÉNYES 1905. ÉVI MÁJUS HÓ 1-ÉTŐL.

Oda						Budapest—Zimony—Belgrád.						Vissza	
gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	gyorsv.	szem. v.	
7.00	7.15		1.55	3.20	10.10	ind. BUDAPEST k. p. u.	érk. 5.45	9.50	1.00				
10.15	12.37		6.15	6.36	4.22	érk. SZABADKA	ind. 11.50	5.05	9.51		6.55	10.00	
	1.26	4.15		6.48	5.32	ind. SZABADKA	érk. 10.58	7.23	9.39		1.26	9.08	
	1.56	4.43		7.10	6.01	Csantavér	10.26	6.53			1.02	8.18	
	2.21	5.09		7.25	6.27	Bács-Topolya	10.02	6.31	9.07		12.41	7.31	
	2.47	5.36			7.05	Hegyes-Feketehegy	9.31	6.02			12.14		
	3.07	5.55		7.55	7.27	Verbász	9.06	5.37	8.39		11.57		
	3.28	6.17			7.46	O-Kér	8.41	5.13			11.39		
	3.45	6.34			8.13	Kiszács	8.21	4.54			11.21		
	4.06	6.55		8.37	8.34	érk. UJVIDÉK	ind. 7.46	4.80	7.56		11.00		

Oda				Baja—Ujvidék				Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.
	4.00	7.12	1.15	ind. BAJA	érk. 9.15	3.23	6.50				
	4.11	7.22	1.25	Baja-szállásváros	9.08	3.15	6.42				
	4.25	7.36	1.38	Vaskút	8.53	2.59	6.28				
	4.51	8.00	2.01	Gara	8.32	2.37	6.00				
	5.09	8.17	2.16	Rigyica	8.17	2.17	5.35				
	5.37	8.45	2.39	Sztanisics	8.00	1.57	5.12				
	5.56	9.03	2.56	Gákova	7.36	1.28	4.40				
	6.15	9.22	3.14	Nenadics	7.15	1.08	4.16				
	6.25	9.32	3.23	érk. ZOMBOR (étk.)	7.05	12.57	4.05				
2.25	6.51		3.51	ind. ZOMBOR (étk.)	6.20	11.20				7.00	
2.31	6.57		3.57	Zombor-vásártér	6.13	11.13				6.52	
2.41	7.07		4.07	Fernbach-szállás	6.04	11.04				6.41	
2.50	7.16		4.16	Zsárkóvác	5.56	10.56				6.32	
3.06	7.30		4.30	O-Sztapár	5.42	10.42				6.15	
3.35	7.49		4.49	Bresztovác	5.27	10.28				5.51	
4.05	8.10		5.12	Hódásgh	5.02	10.02				5.21	
4.46	8.35		5.37	Parabuty	4.43	9.45				4.43	
5.00	8.49		5.51	Paraga	4.22	9.25				4.10	
5.40	9.16		6.09	ind. GAJDOBRA	4.04	9.09				3.26	
5.54	9.30		6.23	Bulkesz	3.50	8.55				3.11	
6.16	9.45		6.38	Petrovác-Glozsán	3.39	8.44				2.59	
6.50	10.10		7.03	Futtak	3.10	8.16				2.20	
7.13	10.31		7.25	érk. UJVIDÉK	2.45	7.51				1.40	

Oda				Szabadka—Dálya				Vissza			
v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.
5.00	2.02	6.50	6.55	ind. SZABADKA	érk. 6.50	9.41	12.59	10.35			
5.25	2.26		7.25	Tavankút	6.17		12.37	10.09			
5.45	2.46	7.19	7.53	Bajmok	5.53	9.11	12.20	9.51			
6.16	3.17	7.41	8.32	Nemes-Militics	5.02	8.46	11.44	9.10			
6.30	3.31	7.53	8.50	érk. ZOMBOR	ind. 4.40	8.35	11.27	8.51			
7.28	4.00	8.13		Prigl.-Szent-Iván		8.14	10.55	8.14			
7.42	4.13	8.23		Szóna		8.04	10.37	7.53			
7.54	4.24	8.33		érk. GOMBOS	ind. 7.55	10.25	7.40				
9.18	5.25	9.13		ind. ERDŐD	érk. 7.20	9.17	6.08				
9.30	5.37	9.23		érk. DÁLYA	ind. 7.09	9.05	5.50				

Oda				Szabadka—Ó-Becse				Vissza			
v. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.
	4.40	1.32		ind. SZABADKA	érk. 8.34	5.25					
	5.08	2.00		Békova	8.07	4.58					
	6.19	3.21		érk. ZENTA	ind. 6.40	3.40					
	7.47	5.27		Ada	5.26	2.19					
	8.10	5.42		Mohol	5.05	2.02					
	8.30	6.02		Bács-Petrovosszellő	4.39	1.37					
	8.56	6.28		érk. ÓBECSE	ind. 4.10	1.10					

Oda				Szabadka—Baja				Vissza			
sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.
4.50	10.30	1.47	7.00	ind. SZABADKA	érk. 9.29	12.48	6.20	10.28			
5.25	11.09	2.22	7.35	Csikéria	8.56	12.16	5.48	9.52			
6.03	11.46	2.54	8.07	Bács-Almás	8.34	11.55	5.27	9.22			
6.09	11.51	3.00	8.13	Almás	8.19	11.40	5.12	9.06			
6.33	12.15	3.26	8.42	Bikity-Borsód	7.54	11.15	4.47	8.38			
7.07	12.48	4.00	9.16	érk. BAJA	ind. 7.17	10.40	4.12	7.47			

Oda				Ó-Becse—Ujvidék				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.
4.40	9.50	4.25		ind. Ó-BECSE	érk. 6.55	12.43	7.44				
5.05	10.21	4.49		Bács-Földvár	6.33	12.16	7.22				
5.27	10.48	5.10		Csurogh	6.15	11.47	7.03				
5.49	11.22	5.32		Zsabya	5.50	11.13	6.37				
6.04	11.45	5.47		Gospodince	5.31	10.44	6.21				
6.30	12.24	6.11		Temerin	5.14	10.20	6.04				
6.39	12.36	6.20		Járek	4.58	9.50	5.46				
6.53	12.53	6.34		érk. VASKAPU	ind. 4.43	9.31	5.31				
7.01	1.07	6.36		ind. VASKAPU	érk. 4.42	9.24	5.23				
7.25	1.35	7.00		érk. UJVIDÉK	ind. 4.17	8.55	5.00				

Oda				Szeged-Rókus—Zenta				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.
4.20	1.40			ind. SZEGED-ROKUS	érk. 8.51	5.45					
4.43	2.04			Röske	8.28	5.23					
5.02	2.22			érk. HORGOS	ind. 8.07	5.05					
5.03	2.35			ind. HORGOS	érk. 7.57	4.49					
5.21	2.58			Bács-Martonos	7.39	4.31					
5.44	3.24			O-Kanizsa	7.25	4.17					
6.04	3.54			Adorján	6.56	3.53					
6.29	4.19			érk. ZENTA	ind. 6.30	3.28					

Oda				Ujvidék—Vaskapu—Titel				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.
6.37	5.10			ind. UJVIDÉK	érk. 6.00	3.01					
7.00	5.38			érk. VASKAPU	ind. 5.33	2.38					
7.05	5.50			ind. VASKAPU	érk. 5.28	2.33					
7.31	6.24			Káty	5.06	2.15					
7.42	6.38			Tiszakálmánfalva	4.43	1.56					
7.57	7.00			Kovil-Szent-Iván	4.25	1.41					
8.11	7.18			Vilova—Gardinovce	4.04	1.26					
8.24	7.34			Lok	3.48	1.14					
8.37	7.50			érk. TITEL	ind. 3.32	1.00					

Oda				Kiskun-Halas—Bácsalmás—Rigyica				Vissza			
v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	v. v.
3.50	12.05	6.00		ind. KIS-KUN-HALAS	érk. 5.44	2.27	10.24				
4.03	12.18	6.13		Kopolya	5.32	2.14	10.11				
4.20	12.35	6.29		Fehértó	5.16	1.57	9.54				
4.37	12.51	6.45		Terézhalom	5.00	1.40	9.37				
4.58	1.33	7.03		Jankovác	4.48	1.27	9.24				
5.25	2.03	7.23		Mélykút	4.20	12.45	8.50				
5.48	2.26	7.44		Rudics	4.00	12.11	8.21				
5.56	2.34	7.52		érk. BÁCSALMÁS	3.51	12.00	8.10				
6.16	3.00	8.12		ind. BÁCSALMÁS	3.41	11.21	7.40				
6.36	3.20	8.28		Madarász puszta	3.26	11.01	7.20				
6.49	3.38	8.36		Bácsmadaras	3.18	10.51	7.10				
6.57	3.46	8.43		Sanc puszta	3.11	10.34	6.53				
7.17	4.11	8.53		Katymár	3.00	10.21	6.40				
7.29	4.23	9.03		Legyen puszta	2.49	9.58	6.14				
7.45	4.39	9.16	</								